

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0217U001542

Державний реєстраційний номер: 0112U000430

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-02-2017

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 4

Назва етапу: Аналіз генезисної структури та визначення адаптаційної динаміки флор модельних об'єктів.
Аналіз раритетної фракції флори.

Початок етапу: 01.2015

Закінчення етапу: 12.2015

Вид звітного документа: Проміжний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Донецький ботанічний сад
Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05420037

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: (0564) 38-49-22

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 54, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442396594

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 6541030

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 39.39
--

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Функціонування та адаптація природних та техногенних фітосистем південного сходу України в умовах антропогенезу

Назва роботи англійською:

Functioning and adaptation of natural and technogenic phytosystems in the south-east of Ukraine in conditions of anthropogenesis

Реферат українською:

Звіт про НДР: 61 стор., 7 табл., 6 рис., 75 джерел. Об'єкт досліджень – флора модельних фітосистем чотирьох відділень Українського степового заповідника та рослинність техногенних екотопів південного сходу України. Предмет дослідження – їхня динаміка та особливості флорогенезу. Мета роботи – на основі моніторингових досліджень модельних об'єктів різних типів антропогенно трансформованих флор та популяцій корінних видів деревних рослин південного сходу України виявити та оцінити особливості їх функціонування та адаптації на сучасному етапі антропогенезу. На основі нових даних про поширення та стан популяції раритетних видів рослин, переоцінки їх соціологічних статусів та таксономічного уточнення рекомендовано для включення у наступне видання Червоної книги України 41 вид. Встановлено, що популяція *Pinus sylvestris* var. *cretacea* у заповіднику "Крейдяна флора" має мозаїчно-дифузну структуру і складається з багатьох локальностей, які в свою чергу мають рослини різного віку від 2 до 95 років, але в більшості переважають молоді дерева до 30 років (96% від загальної кількості досліджуваних рослин). Популяція активно щорічно відновлюється і поширюється за рахунок самосіву, яка до введення охоронного статусу зазнавала катастрофічного антропогенного впливу. Генетичне різноманіття *P. sylvestris* var. *cretacea* у заповіднику менше, ніж у популяції національного природного парку "Святі гори", однак генетична структура близька до врівноваженої як у різновікових групах (до 30, 60 і 100 років), так і в цілому по популяції. Дослідження генетичної мінливості двох популяцій *Quercus robur* L. у степовій зоні України за чотирма nSSR локусами показали, що наявна гетерозиготність (НО) склала 0,20–0,23, очікувана гетерозиготність (НЕ) становила 0,39–0,46. Для обох популяцій характерний дефіцит гетерозиготних генотипів ($F=0,34-0,52$). Проаналізовано стан віталітетної та вікової структури *Quercus robur* L. в 10-ти популяціях Донецької області. Встановлено, що за морфометричними показниками (діаметр стовбура, висота дерева, діаметр крони, висота стовбура до перших сучків) дерева досліджуваних популяцій відрізняються меншими значеннями порівняно з рослинами популяцій центральної та західної частин ареалу. В 10 популяціях переважають рослини репродуктивного віку, чотири з яких є регресивні. Проаналізовані можливі шляхи розвитку порушених територій Донецького краю за рахунок сбалансованого співвідношення антропогенних і природних за своїм складом рослинних угруповань. Цей процес пропонується активізувати, якщо створювати багатокомпонентні трав'янисті і деревно-чагарникові угруповання в основному з видів природної флори на деградованих та порушених господарською діяльністю землях, що виведені з відновлення. ПОПУЛЯЦІЯ, РАРИТЕТНІ ВИДИ, ГЕНЕТИЧНА СТРУКТУРА, ВІДНОВЛЕННЯ, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Реферат англійською:

Report on Scientific Research Work: 61 pages, 7 charts, 6 pictures, 75 sources. The object of research – the flora model phytosystems four Ukrainian steppe reserve branches and vegetation technogenic ecotopes south-east of Ukraine. Subject of research – and especially their dynamics florogenesis. The purpose of work – based on monitoring studies of model objects of different types of anthropogenically transformed floras and populations of indigenous tree species of the southeast of Ukraine to identify and assess the characteristics of their operations and adapt to the modern stage antropogeogeneza. On the basis of new data on the distribution and population status of rare species of plants, their revaluation Sozological taxonomic status and refinement recommended for

inclusion in the next edition of the Red Book of Ukraine 41 species. It was found that the population of *Pinus sylvestris* var. *cretacea* in reserve "Cretaceous Flora" has a mosaic-diffuse structure and consists of many localities, which in turn have different age of the plant from 2 to 95 years, but in most dominated by young trees up to 30 years (96% of the test plants). The population actively restored and distributed annually by self-seeding, which before the introduction of the conservation status of experiencing catastrophic human impact. The genetic diversity of *P. sylvestris* var. *cretacea* in the reserve is less than the population of the national natural park "Holy Mountains", but genetic structure close to balanced in different age groups (under 30, 60 and 100 years), and in the general population. The study of genetic variability of two populations of *Quercus robur* L. in the Ukrainian steppe zone on four nSSR loci showed that the existing heterozygosity (HO) was 0.20-0.23, expected heterozygosity (HE) was 0.39-0.46. For both populations characterized by deficiency of heterozygous genotypes ($F = 0.34-0.52$). The state vitality and age structure of *Quercus robur* L. in 10 populations of the Donetsk region. It was found that morphometric parameters (stem diameter, tree height, crown diameter, stem height to the first branching) trees studied populations are smaller values in comparison with the plant population of the central and western parts of the range. The populations of 10 reproductive age dominated by plants, four of which are regressive. The possible ways of development of disturbed areas Donetsk ridge by a balance between man-made and natural in its composition of plant communities. This process is encouraged to strengthen, if to create multi-herbaceous and woody shrub species mainly from the natural flora of degraded and disturbed lands economic activity derived from the recovery. POPULATION, SPECIES RARE, GENETIC STRUCTURE, RESTORATION, THE WAY OF DEVELOPMENT

Індекс УДК: 575.17, 575:581.16:582.47(477)

Коди тематичних рубрик: 34.23.35

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Коршиков Іван Іванович

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

IX. Бібліографічний опис

1. Багдасарова А.Р. Генетический полиморфизм малатдегидрогеназы и глутаматоксалоацетаттрансамилазы у одновозрастных деревьев *Pinus pallasiana* D. Don, различающихся по диаметру ствола / А.Р. Багдасарова, И.И. Коршиков, Л.А. Калафат, С.Н. Привалихин, Н.Н. Пирко, А.С. Пойстовойтова, Я.В. Пирко // Фактори експериментальної еволюції організмів. - 2015. - Т. 17. - С. 22-26. 2. Виноградова Е.Н. Генотипические особенности различающихся по устойчивости к эмиссиям автотранспорта деревьев *Acer platanoides* L. в насаждениях вдоль городской автомагистрали / Е.Н. Виноградова, И.И. Коршиков / Вестник Удмуртского университета. Серия Биология. Науки о Земле. - 2015. - Т. 25., Вып. 1. - С. 7-14. 17. 3. Коршиков И.И. Качество пыльцы сосны обыкновенной и цитогенетические изменения у ее семенного потомства как показатели влияния техногенно загрязненной среды Криворожья / И.И. Коршиков, Е.В. Лаптева, Ю.А. Белоножко // Сибирский экологический журнал. - № 2. - 2015. - С. 310-317. 4. Коршиков И.И. Генетическое разнообразие и система скрещивания сосны Станкевича (*Pinus brutia* var/ *stankewiczii* Sukacz.) в небольших локалитетах Судака (Крым) / И.И. Коршиков, Л.А. Калафат, Я.Г. Мильчевская // Цитология и генетика. - 2015. - Т. 49. - №

2. - С. 29-37. 5. Bagdasarova A.R. Genetic traits in pinus pallasiana D. Don Trees with differences in radial growth in the plantations of south-east of Ukraine / A.R. Bagdasarova, I.I. Korshikov, S.N. Privalikhin, L.O. Kalafat, Pirko Ya. V. // Journal of botany. - Vol. VII, NR. 2 (11), 2015. - P. 5-10. 6. Красова О.О. Фіторізноманітність кар'єрно-відвальних ландшафтів Кривбасу / О.О. Красова, Є.О. Головенко, О.О. Долина, Н.Ю. Шевчук, А.О. Павленко, Коржов Д.М., І.І. Коршиков // Мат-ли міжнар. наук. конф. Інтродукція рослин, збереження та збагачення біорізноманіття в ботанічних садах та дендропарках (Київ, 15-17 вересня, 2015 р.). - 2015. - С. 133-135.

Х. Заключение відомості

Керівник юридичної особи

Коршиков Іван Іванович

Перелік осіб-виконавців

Бойко Г.В.

Демкович А.Є.

Калафат Л.О.

Коршиков І.І.

Нецветов М.В.

Приваліхін С.М.

Слепих О.О.

Сулова О.П.

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Телефон

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

